

Також вбачається за доцільне передбачити, що клопотання та ухвали про дозвіл на проведення негласної слідчих (розшукових) дій та оперативно-розшукових заходів, що здійснюються з метою встановлення місцезнаходження особи, яка переховується від органів досудового розслідування, слідчого судді чи суду, та оголошена в розшук, може охоплювати строк до моменту доставлення розшукуваної особи до відповідного органу досудового розслідування (а не встановлення особи, як передбачено на цей час).

Список використаних джерел

1. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18 лютого 1992 року № 2135-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.

3. Ахтирська Н.М. Актуальні питання міжнародного розшуку у світлі судових практик. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*, 2019, Серія ПРАВО. Вип. 54. С. 175–180.

4. Положення про Національне центральне бюро Інтерполу, затв. постановою Кабінету Міністрів України від 25 березня 1993 р. № 220 URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KMP93220.html.

Вигівський Іван Михайлович,
кандидат юридичних наук

ВЗАЄМОДІЯ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ І ВІДПРАЦЮВАННЯ ДЕОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ

В умовах сьогодення, взаємодія – це ефективна спільна діяльність щодо виявлення та розслідування кримінальних правопорушень, забезпечення їх повного, всебічного та об'єктивного розслідування, притягнення винних осіб до встановленої законом відповідальності, відшкодування заподіяної злочинами шкоди, відновлення порушених прав громадян (ст.3 Кримінального процесуального кодексу України (КПК) [1, с. 17]. З метою ефективної координації роботи органів досудового розслідування та прокуратури щодо розслідування воєнних злочинів, вчинених на тимчасово окупованій території відповідної області, необхідно вжити низку заходів, зокрема:

1) *процесуальні*. Після звільнення населених пунктів і території від ворожих військ, обласним управлінням Служби безпеки (СБ) України чи обласною прокуратурою розпочинається «базове» кримінальне провадження за ознаками злочинів, передбачених ч. 1 та

ч. 2 ст. 438 КК України, за фактами воєнних злочинів, вчинених у межах території об'єднаної територіальної громади (ОТГ), до якої належать відповідні населені пункти [2]. За необхідності у межах однієї ОТГ може бути розпочато декілька «базових» кримінальних проваджень (наприклад, у разі наявності декількох великих населених пунктів із значною кількістю виявлених воєнних злочинів, значною територіальною віддаленістю тощо). За наявності в регіональному підрозділі СБ України вже розпочатих «базових» кримінальних проваджень за фактами вчинення воєнних злочинів на окремих деокупованих територіях вирішувати питання щодо роботи саме у цих провадженнях (без реєстрації нових).

У рамках кожного такого провадження (у т.ч. вже розпочатих) створюється міжвідомча слідча група, передусім СБ України та Національної поліції України, до якої включаються слідчі центральних апаратів, обласних управлінь (обох вказаних відомств), а також територіальних підрозділів поліції.

Органом досудового розслідування у таких провадженнях є слідчі відділи обласних управлінь СБ України, старшим групи слідчих – слідчий цього відділу. Процесуальне керівництво здійснюється обласною прокуратурою, старший групи прокурорів – працівник спеціалізованого підрозділу обласної прокуратури або керівник обласної прокуратури чи куруючий заступник. До групи прокурорів включаються працівники обласної та місцевих прокуратур. За рішенням Генерального прокурора до складу групи прокурорів може бути включено прокурорів Офісу Генерального прокурора України.

У рамках вказаних «базових» кримінальних проваджень проводяться усі слідчі дії, пов'язані із фіксацією і розслідуванням воєнних злочинів, вчинених на території ОТГ.

У разі необхідності виділення із «базового» кримінального провадження матеріалів досудового розслідування щодо одного або кількох кримінальних правопорушень, з метою підвищення ефективності їх розслідування, в окреме провадження, у тому числі доручивши розслідування іншому органу досудового розслідування, керуватися вимогами ст. 217 та 36 Кримінального процесуального кодексу України [1], з урахуванням правової позиції Верховного суду, викладеної у постанові об'єднаної палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 24.05.2021 у справі № 640/5023/19 [3].

2) *організаційні*. З метою забезпечення належної взаємодії між органами та відомствами, залученими до фіксації та розслідування воєнних злочинів, виявлених на деокупованих територіях відповідної області, створюється Координаційний штаб, до якого входять відповідні представники цих органів та відомств (центрального та обласного рівня), зокрема старші груп слідчих і прокурорів у «базових» кримінальних провадженнях, керівники відповідних

підрозділів органів прокуратури, досудового розслідування та оперативних підрозділів. За необхідності, формування даного штабу можливе шляхом створення керівником обласної прокуратури відповідної міжвідомчої робочої групи, або внесення відповідних змін до вже існуючої міжвідомчої робочої групи щодо розслідування злочинів, вчинених в умовах збройного конфлікту. Учасники даного штабу забезпечують належну комунікацію та обмін інформацією між відомствами. За потреби, робота штабу можлива у межах одного приміщення, яке визначається з урахуванням безпекових та логістичних особливостей території.

Робота слідчих, прокурорів, оперативних працівників та інших залучених фахівців із фіксації та розслідування воєнних злочинів розпочинається на деокупованих територіях після закінчення заходів із їх розмінування, а також фільтраційних заходів (виявлення ДРГ, колаборантів, тощо).

У рамках роботи Координаційного штабу вирішуються питання залучення необхідних, у тому числі додаткових, сил та засобів для забезпечення ефективної роботи. Крім того, у рамках штабу забезпечується накопичення, своєчасний обмін, систематизація та аналіз інформації про результати відпрацювання територій та розслідування злочинів, планування подальшої роботи тощо.

Під час проведення слідчих дій у «базових» кримінальних провадженнях необхідно ефективно розподіляти задачі між слідчими різних органів в залежності від їх звичної спеціалізації. Зокрема, визначити наступну пріоритетність у напрямках роботи правоохоронних органів:

слідчим органів безпеки зосередити увагу на фіксації та розслідуванні: нападів на об'єкти інфраструктури, необхідні для забезпечення життєдіяльності цивільного населення, об'єкти культурної спадщини, ядерні об'єкти, освітні та лікувальні заклади, зерносховища, а також нападів на цивільні об'єкти, що спричинили масштабні руйнування та численні жертви серед цивільного населення; масового розкрадання продовольства (зернових культур тощо); обставин жорстокого поводження або інших незаконних дій щодо військовополонених; депортації та незаконного переміщення населення; обставин функціонування штабів, комендатур, та командних пунктів ворожих військ, інших органів окупаційної влади;

слідчим органів Національної поліції України зосередити увагу на фіксації та розслідуванні: вбивств; обставин масових захоронень; сексуального насильства; жорстокого поводження із цивільним населенням; обставин функціонування місць масового незаконного утримання цивільного населення, жорстокого поводження із ним; фактів безвісного зникнення на окупованих територіях; незаконного

позбавлення волі; розграбування майна; нападів на цивільні об'єкти (крім тих, що віднесені до пріоритетів СБ України);

При прийнятті рішення щодо доручення розслідування відповідним органам досудового розслідування у межах «базового» кримінального провадження окремих епізодів воєнних злочинів, виявлених на деокупованих територіях відповідної області, враховувати, серед іншого, кількість слідчих відповідного органу, навантаження, їх досвід та практичні навички при розслідуванні того чи іншого виду злочинів.

Вирішувати питання щодо формування окремих груп із фіксації та розслідування фактів сексуального насильства, пов'язаного зі збройним конфліктом.

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.

2. Кримінальний кодекс України: Закон від 05.04.2001 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.

3. Справа № 640/5023/19. Об'єднана палата Касаційного кримінального суду Верховного Суду. URL: <http://iplex.com.ua/doc.php?regnum=97286253&red=100003161acef099a0dbfc0c8b729fac56e1ee&d=5>.

Готін Олександр Миколайович,
кандидат юридичних наук

МІСЦЯ ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЙНИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Етапність вчинення корупційного кримінального правопорушення і відповідно обрання тактики пошукової діяльності впливає на позиціонування окремих локацій як місць виявлення. Також на тактику впливає вид корупційного кримінального правопорушення. Зрозуміло, що більшість зазначених правопорушень є латентними, але оперативний працівник плануючи пошукові заходи та визначаючи об'єкт пошуку вже орієнтовно обізнаний про можливий вид кримінального правопорушення, яке він може виявити. Про це може свідчити його попередній досвід, оскільки спосіб вчення корупційного кримінального правопорушення, при всій своїй багатоваріантності обмежується «корупційними можливостями» суб'єкта його вчення (місцем роботи, посадою, компетенцією тощо). Оскільки оперативні підрозділи мають свій, чітко визначений посадовим обов'язками сектор пошукової діяльності, то відповідно від посадових осіб, які працюють в органах влади та управління, що знаходяться у секторі